

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของพนักงานส่วนตำบลที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้ศึกษาได้สรุปผลการดำเนินการศึกษาค้นคว้าตามลำดับ ดังนี้

สรุปผล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้สรุปผลการศึกษาแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ตำแหน่งและองค์การบริหารส่วนตำบลที่สังกัด ผลการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ดำรงตำแหน่งเป็นข้าราชการ คิดเป็นร้อยละ 42.80 เป็นพนักงานจ้างตามภารกิจ คิดเป็นร้อยละ 41.30 และเป็นพนักงานจ้างทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 15.90 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลคำนาคี คิดเป็นร้อยละ 12.00 สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลโนนชัยศรี คิดเป็นร้อยละ 11.10 สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลสว่าง คิดเป็นร้อยละ 9.60 สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 9.10 สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลนาอุดม และองค์การบริหารส่วนตำบลอุ่มเม่า คิดเป็นร้อยละ 8.20 สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลสระนกแก้ว องค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ศรีสว่าง และองค์การบริหารส่วนตำบลวังสามัคคี คิดเป็นร้อยละ 7.70 สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ทอง คิดเป็นร้อยละ 7.20 สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแวง คิดเป็นร้อยละ 6.30 และสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลพรมสวรรค์ คิดเป็นร้อยละ 5.30 ตามลำดับ

2. การวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของพนักงานส่วนตำบลที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายด้าน โดยรวมและรายด้าน โดยรวมเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.29$; S.D. = 0.58) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า เห็นด้วยอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านหลักความโปร่งใส ($\bar{X} = 4.48$; S.D. = 0.56) ด้านหลัก

นิติธรรมและด้านหลักความคุ้มค่า ($\bar{X} = 4.40$; S.D. = 0.56) ด้านหลักคุณธรรม ($\bar{X} = 4.33$; S.D. = 0.65) ด้านหลักความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 4.23$; S.D. = 0.59) และด้านหลักการมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 3.91$; S.D. = 0.57) ตามลำดับ

3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของพนักงานส่วนตำบลที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า

3.1 พนักงานส่วนตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามตำแหน่ง มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลไม่แตกต่างกัน

3.2 พนักงานส่วนตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามอบต.ที่สังกัด มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลไม่แตกต่างกัน

4. ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า พนักงานส่วนตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโพธารอง มีข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยเรียงลำดับความถี่จากมากไปหาน้อย คือ ควรจัดให้มีเวทีประชาคมเพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนและพนักงานแสดงความคิดเห็นและซักถามอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง (ความถี่ 50) ควรจัดให้มีกล่องรับข้อคิดเห็น ขอร้องเรียนไว้ให้กับประชาชนได้แสดงความคิดเห็น (ความถี่ 45) ควรมีการแบ่งแยกหน้าที่ในการปฏิบัติงานของพนักงานอย่างชัดเจน (ความถี่ 40) ควรจัดให้มีการอบรมพนักงานและสมาชิกอบต. ให้มีความรู้ด้านกฎหมาย มากขึ้น (ความถี่ 32) ต้องมีการประเมินผลงานตามโครงการต่างๆ ที่ได้ดำเนินการในทุกปี (ความถี่ 27) และควรปรับกลไกวิธีการทำงานให้มีความโปร่งใส เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่ตรงไปตรงมาให้ประชาชนรู้ถึงข้อมูลที่เป็นจริงและสามารถตรวจสอบได้ (ความถี่ 14) ตามลำดับ

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาความคิดเห็นของพนักงานส่วนตำบลที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวมและรายด้านมีข้ออภิปรายผลการศึกษา ดังนี้

1. การวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของพนักงานส่วนตำบลที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายด้าน โดยรวมเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า เห็นด้วยอยู่ในระดับมากทุกด้าน ซึ่งจากผลการศึกษาสามารถแยกเป็นประเด็นในแต่ละด้าน คือ ด้านหลักนิติธรรม โดยรวมเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก จากผลการศึกษาเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะข้อบัญญัติของอบต.มีความชัดเจนสามารถนำไปใช้ได้ในทางปฏิบัติและประชาชนสามารถวิพากษ์วิจารณ์ระบียบ ข้อบัญญัติของอบต.ได้อย่างมีอิสระ ด้านหลักคุณธรรม โดยรวมเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก จากผลการศึกษาเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด ยึดมั่นในความถูกต้องและผล ประโยชน์ของส่วนรวมเป็นหลัก และให้ความสำคัญเป็นธรรมในการประเมินความดีความชอบของบุคลากร โดยเท่าเทียมกัน ด้านหลักความ โปร่งใส โดยรวมเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก จากผลการศึกษาเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด บริหารงานด้วยความสุจริต โปร่งใสและประชาชนสามารถตรวจสอบการดำเนินงานของอบต.ได้อย่างสม่ำเสมอ ด้านหลักการมีส่วนร่วม โดยรวมเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก จากผลการศึกษาเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ดเปิดโอกาสให้ประชาชนในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานต่างๆอยู่เสมอ พร้อมทั้งสามารถเข้าร่วมเสนอแนวทางพัฒนา หรือแก้ไขปัญหาชุมชนได้อย่างต่อเนื่อง ด้านหลักความรับผิดชอบ โดยรวมเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก จากผลการศึกษาเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ดเอาใจใส่ในการแก้ไขปัญหาชุมชนตลอดเวลา เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน ได้ทันทั่วทั้ง ด้านความคุ้มค่า โดยรวมเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก จากผลการศึกษาเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ดใช้จ่ายงบประมาณด้วยความประหยัด มีวัสดุ อุปกรณ์เหมาะสมกับภารกิจของตน และมีวิธีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับวาสนา ชรรถจักร (2550 : 59-64) พบว่า สภาพการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล 6 ด้าน คือหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความ โปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบและหลักความคุ้มค่าภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของพนักงานส่วนตำบลที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามตำแหน่ง และอบต.ที่สังกัด พบว่า พนักงานส่วนตำบลขององค์การบริหารส่วน

ตำบลในเขตอำเภอโพหนอง จังหวัดร้อยเอ็ด มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลัก
 ธรรมาภิบาลไม่แตกต่างกัน จากผลการศึกษาเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะปัจจุบันแนวคิดเรื่องการ
 บริหารจัดการที่ดีหรือธรรมาภิบาล รัฐบาลได้ให้ความสำคัญกำหนดเป็นนโยบายให้องค์กร
 บริหารส่วนตำบล รวมถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ๆ ได้ดำเนินการปฏิบัติตาม หาก
 สามารถรณรงค์ส่งเสริมให้องค์กรบริหารส่วนตำบลเป็นองค์กรที่มีธรรมาภิบาลก็จะเป็น
 ประโยชน์ไม่ว่าจะเป็นประเด็นการพัฒนาชุมชน การพัฒนา การเมืองท้องถิ่น สอดคล้องกับ
 ยุวบล บุตรเวียงพันธ์ (2551 : 136-150) ศึกษาความคิดเห็นของพนักงานที่มีต่อกระบวนการ
 บริหารงานเทศบาลตำบล โนนบุรี อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยสรุปผลการศึกษา
 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ
 ปานกลางทุกด้าน โดยเรียงจากมากไปน้อย คือ ด้านการจัดองค์กร ด้านการอำนวยความสะดวก
 การประสานงาน ด้านการวางแผน ด้านการงบประมาณ ด้านการรายงาน และด้านการจัดบุคคล
 เข้าทำงาน และผลการเปรียบเทียบไม่แตกต่างกัน

3. ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กร บริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโพหนอง จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า พนักงานส่วนตำบลของ

องค์กรบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโพหนอง มีข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงานตามหลัก
 ธรรมาภิบาลขององค์กร บริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโพหนอง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยเรียง
 ลำดับความถี่จากมากไปหาน้อย คือ ควรจัดให้มีเวทีประชาคมเพื่อเปิด โอกาสให้ประชาชนและ
 พนักงานแสดงความคิดเห็นและซักถามอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง ควรจัดให้มีกล่องรับข้อคิดเห็น
 ขอร้องเรียนไว้ให้กับประชาชนได้แสดงความคิดเห็นควรมีการแบ่งแยกหน้าที่ในการปฏิบัติงาน
 ของพนักงานอย่างชัดเจน ควรจัดให้มีการอบรมพนักงานและสมาชิกอบต. ให้มีความรู้ด้าน
 กฎหมาย มากขึ้น ต้องมีการประเมินผลงานตาม โครงการต่างๆ ที่ได้ดำเนิน การในทุกปี และควร
 ปรับกลไกวิธีการทำงานให้มีความโปร่งใส เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่ตรงไปตรงมาให้ประชาชน
 รู้ถึงข้อมูลที่เป็นจริงและสามารถตรวจสอบได้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะพนักงานส่วนตำบลสังเกตเห็น
 ว่าการใช้หลักธรรมาภิบาลทำให้องค์กรสามารถเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานได้ อีกทั้งยัง
 เป็นกลไกในการควบคุมติดตาม และตรวจสอบ โดยมีประชาชน หรือองค์กรภายนอกมี
 ส่วนร่วม ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมบัติ ภูศรีฤทธิ (2553 : 98-99)
 ศึกษาความคิดเห็นของข้าราชการต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรบริหาร
 ส่วนจังหวัดหนองคาย มีข้อเสนอแนะความคิดเห็นของข้าราชการต่อการบริหารตามหลัก

ธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดหนองคาย คือควรให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม
ดำเนินกิจกรรมทุกด้าน ควรจัดลำดับความสำคัญของปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ควรระดมพันธ์
ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนทุกช่องทาง และควรรับฟังปัญหาความต้องการของประชาชนก่อน
ดำเนินงาน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการศึกษาไปใช้

ในการศึกษาความคิดเห็นของพนักงานส่วนตำบลที่มีต่อการบริหารงานตามหลัก
ธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้ศึกษาได้
เสนอแนะข้อมูลบางประการอันอาจจะเป็นประโยชน์ต่อองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอ
โพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด ดังนี้ ควรจัดให้มีเวทีประชาคมเพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนและ
พนักงานแสดงความคิดเห็นและซักถามอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง ควรจัดให้มีกล่องรับข้อคิดเห็น
ข้อร้องเรียนไว้ให้กับประชาชนได้แสดงความคิดเห็นควรมีการแบ่งแยกหน้าที่ในการปฏิบัติงาน
ของพนักงานอย่างชัดเจน ควรจัดให้มีการอบรมพนักงานและสมาชิก อบต. ให้มีความรู้ด้าน
กฎหมาย มากขึ้น ต้องมีการประเมินผลงานตาม โครงการต่างๆ ที่ได้ดำเนิน การในทุกปี และควร
ปรับกลไกวิธีการทำงานให้มีความโปร่งใส เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่ตรงไปตรงมาให้ประชาชน
รู้ถึงข้อมูลที่เป็นจริงและสามารถตรวจสอบได้

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาในคราวต่อไป

ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การ
บริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด